

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 076 «підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
«Економіка підприємства та організація підприємницької діяльності»

(назва освітньої програми)

на тему: **«Збільшення обсягу прибутку підприємства за рахунок
використання інтелектуального капіталу»**
(назва теми)

Виконавець:

студент 4 курсу факультету ФЕУП
Котець Каріна Геннадіївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к. е. н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Капталан Сергій Михайлович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми полягає у тому, що у сучасних ринкових умовах виживання будь-якої фірми, її стійке положення на ринку товарів і послуг визначається рівнем конкурентоспроможності. Щоденний розвиток інноваційної діяльності, технологічного базису сприяє все більшому розвитку підприємницької діяльності. Тому значну роль в цих процесах відіграє інтелектуальний капітал. Саме інтелектуальний капітал визначає стійке становлення фірми на ринку, його інноваційне оснащення, якість виробленої продукції та подальший розвиток у сфері економічної діяльності.

Роль даного капіталу визначає ступінь конкурентоспроможності на ринку. В сучасних умовах є важливим саме розвиток інтелектуального капіталу. Тому вплив інтелектуального капіталу на прибуток підприємства є актуальною проблемою, адже саме завдяки йому види підприємницької діяльності здатні в будь-які часи розвиватися та удосконалювати свою продукцію під актуальний час, тим самим збільшувати прибуток підприємства. Тепер все більше уваги приділяється до самого процесу виробництва, точніше до самої концепції управління. Відтепер виробництво — це організм, що функціонує, а сам процес запускає людина. Саме людина та її інтелект приносять важливий внесок у діяльність підприємства. Відтепер є важливим переосмислити чисельні застарілі методи управління, щоб бути конкурентоспроможним на ринку. Відсутність готовності до змін та пристосованості до них, сприяє занепаду підприємницької діяльності.

У зв'язку з цим потрібно змінювати та адаптувати виробничий процес в сучасності, саме в цьому нам і допоможе інтелектуальний капітал. Значний внесок у розвиток інтелектуального капіталу та управління підприємством принесли ряд відомих вчених: В. Геєць, О. Грішнова, Б. Леонтьєв, Т. Стюард, Л. Мельник, Е. Брукінг, О. Кендюхов.

Тому на сучасному етапі потрібно приділяти значну увагу саме розвитку інтелектуального капіталу, адже це є ключовим моментом розвитку підприємств. На жаль, не всі підприємства усвідомлюють, що розвиток саме «інтелекту» компанії сприятиме позитивному росту гудвілу та надалі ріст прибутку компанії. Одною з причиною незацікавленості є відсутність науково обґрунтованих, прийнятних для практичного застосування методичних підходів до управління інтелектуальною діяльністю працівників, їх залучення до управління виробництвом і спрямування творчих зусиль на розвиток підприємства.

Метою дослідження стало теоретичне та практичне дослідження впливу інтелектуального капіталу на прибуток підприємства. Досягнення поставленої мети, дозволяє краще дослідити такий ряд питань як:

1. Визначити економічну сутність інтелектуального капіталу.
2. Дослідити методичні основи оцінювання впливу інтелектуального капіталу на прибуток підприємства.
3. Практично проаналізувати шляхи збільшення обсягу прибутку ТОВ «КМД «КАМБІО», за рахунок інтелектуального капіталу підприємства.

Завдання дослідження:

1. Описати теоретичні основи та види інтелектуального капіталу підприємства, сутність та види прибутку підприємства, методичні основи оцінювання впливу інтелектуального капіталу на підприємство.
2. Дослідити загальну характеристику підприємства ТОВ «КМД «КАМБІО».
3. Проаналізувати основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «КМД «КАМБІО», як суб'єкта господарювання. Оцінити стан інтелектуального капіталу підприємства.
4. Запропонувати шляхи збільшення обсягу прибутку ТОВ «КМД «КАМБІО», за рахунок використання інтелектуального капіталу.
5. Обґрунтувати використані засоби, щодо підвищення прибутку за рахунок інтелектуального капіталу.

Об'єктом дослідження стали основні теоретичні підходи до визначення впливу інтелектуального капіталу на збільшення прибутку підприємства.

Предмет дослідження є теоретико-методичні засади підвищення прибутку за рахунок використання інтелектуального капіталу підприємства.

Методами дослідження є метод виявлення ізольованого впливу факторів, модель для детермінованого аналізу, а саме мультиплікативна модель, витратний метод оцінки інтелектуального капіталу.

Інформаційна база дослідження є офіційні статистичні матеріали, спеціальна економічна література, періодичні видання, монографії, інтернет-джерела, внутрішня інформація підприємства ТОВ «КМД «КАМБІО».

Структура та обсяг роботи. Наукова робота має три розділи та складається з 69 сторінок основного матеріалу. В роботі основного матеріалу наведено 28 таблиць, 1 рисунок і 5 формул. Загальний обсяг роботи становить 95 сторінок. Слід звернути увагу на додатки до дипломної роботи, де представлено документальне підтвердження використаних торгових марок на підприємстві, актуальна організаційна структура підприємства ТОВ «КМД «КАМБІО» та організаційна структура у розрізі виробничого процесу. Представлений Патент Васильковського І. І. на корисну модель будівельної системи з блоків, ТОВ «КМД «КАМБІО», що є актуальним документом стосовно тематики дипломної роботи. Наведено ілюстративний матеріал обладнання та актуальну схему, щодо швидкого вирішення проблеми з браком продукції. При написанні наукової роботи було використано тридцять дев'ять літературних джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «***Теоретичні основи та види інтелектуального капіталу підприємства***» розглядаються теоретичні основи та види інтелектуального капіталу підприємства, систематизовано методичні основи оцінювання впливу інтелектуального капіталу на прибуток підприємства.

У другому розділі «***Аналіз інтелектуального капіталу підприємства ТОВ «КМД «КАМБІО»***» проаналізовано оцінку діяльності ТОВ «КМД «КАМБІО», також проводиться оцінка стану інтелектуального капіталу підприємства. Надана загальна детальна характеристика підприємства ТОВ «КМД «КАМБІО», як суб'єкта господарювання.

У третьому розділі «*Шляхи збільшення обсягу прибутку ТОВ «КМД «КАМБІО», за рахунок використання інтелектуального капіталу*», запропоновано заходи щодо підвищення прибутку ТОВ «КМД «КАМБІО», за рахунок використання інтелектуального капіталу, а саме: вкладення коштів у ребрединг для збільшення обсягів реалізації. Ще одним заходом стала автоматизація та налаштування ERP-системи для скорочення витрат та, як наслідок збільшення прибутку підприємства.

ВИСНОВКИ

У науковій роботі розглянуто основну проблему — як саме збільшити прибуток підприємства за рахунок оцінки інтелектуального капіталу. Дана тема виявила ряд недоліків, щодо розвитку інтелектуального капіталу. Це стосується того, що в сучасності не приділяється великого значення інтелектуальному капіталу. Ще одна з проблем — недостатній розвиток саме наукової сфери.

1. В роботі було розглянуто різні точки зору вчених, щодо поняття інтелектуального капіталу. Дане твердження було розглянуто з позицій економіки знань. Інтелектуальний капітал представляє собою нагромаджену у процесі інтелектуальної діяльності сукупність знань, навичок, творчих здібностей. Всі ці елементи мають економічну цінність і використовуються у процесі виробництва та обміну, з метою отримання прибутку.

Інтелектуальний капітал сприяє прогресивному розвитку науки, техніки, технології в цілях створення конкурентоспроможного виробництва товарів, послуг, доходу, підвищення життєвого рівня працівників на основі персоніфікованих економічних інтересів суб'єктів. Цією проблематикою займалися ряд відомих вчених, що наведені в першому розділі дипломної роботи, саме завдяки їхнім дослідженням стовно походження терміну «інтелектуальний капітал» вдалося дійти до єдиного систематизованого визначення інтелектуального капіталу, а в подальшому інтелектуального капіталу підприємства.

2. Важливе значення приділяється видам основ оцінювання інтелектуального капіталу. Адже окремим аспектом слід вважати оцінювання інтелектуального капіталу. Було розглянуто три основних метода оцінки інтелектуального капіталу:

- ринковий метод оцінки вартості інтелектуального капіталу;
- витратний підхід, щодо оцінки вартості інтелектуального капіталу;
- оцінка вартості інтелектуального капіталу дохідним підходом.

Слід зазначити, що для оцінки впливу інтелектуального капіталу було використано модель детермінованого аналізу. Вартість інтелектуального капіталу підприємства прямо впливає на чистий прибуток. Нова ринкова вартість та конкурентна перевага підприємства створюється, завдяки оцінці інтелектуального капіталу підприємства. Чим більше віддача інтелектуального капіталу підприємству, тим значною мірою підприємство приділяє увагу, саме вартості інтелектуального капіталу. Адже саме цей показник впливає в подальшому на впровадження заходів, щодо підвищення вартості інтелектуального капіталу, а далі максимізації прибутку підприємства, що є невід'ємною частиною для успішного функціонування сучасного підприємства.

3. Основну частину було приділено саме практичній частині, а саме рекомендаціям ТОВ «КМД «КАМБІО», щодо збільшення прибутку за рахунок інтелектуального капіталу підприємства, в яких основну увагу приділяють саме інтелектуальному капіталу. В першу було проведено загальний аналіз фінансових показників діяльності підприємства.

Валова рентабельність продукції на 2020 рік склала 85,58%. Даний показник порівнюючи його, з 2018 роком є негативним та становить спад на 12,86%. Рентабельність продаж на 2020 рік порівняно з 2018 роком зменшилась на 3,5%. З 2018 року по 2020 рік спостерігається значний ріст рентабельності активів. Так цей показник збільшився на 4,68%. Рентабельність власного капіталу на 2020 рік порівняно з 2018 роком значно зросла на 27,8%, що є позитивною тенденцією. Показник фондодідачі на 2020 рік склав 6,372, тобто збільшився на 2,197, що свідчить про збільшення обсягів виробництва. Тобто підприємство завантажує основні виробничі фонди задля щонайбільшого виробництва продукції. На 2018 рік фондоємність підприємства порівняно з 2020 роком знизилась на 0,083 рази. Це свідчить про зниження вартості основних засобів, які було задіяно на підприємстві задля виготовлення продукції. Коефіцієнт загальної ліквідності на 2020 рік склав 0,51. Згідно загальноприйнятим стандартам коефіцієнт повинен дорівнювати від 1 до 2. На 2020 рік порівняно з іншими роками спостерігається зниження коефіцієнта загальної ліквідності, а саме підприємство може опинитися на грані банкрутства. Станом на 2020 рік коефіцієнт проміжної ліквідності КМД «Камбіо» склав 0,26, що також є нижчим за норму.

Наступним етапом проведено оцінку стану інтелектуального капіталу ТОВ «КМД «КАМБІО» в період за 2018 –2020 роки. Спостерігалась негативна тенденція зменшення структури інтелектуального капіталу за 2020 рік. Найбільше абсолютне відхилення склало 9,8% в інтелектуально-технологічному капіталі, цей показник є найбільшим. Наслідком такого негативного показника є пандемія. Спостерігається зростання організаційного капіталу на 17,6% та людського капіталу на 1,2%. Частка інтелектуально-технологічного капіталу в загальному значенні зазнала втрат в 6,6%.

Основними причинами, які гальмують розвиток інтелектуального капіталу є недостатньо сформована інноваційна активність. Основні проблеми пов'язані з затяжним періодом рецесії економіки, недостатністю фінансових ресурсів для стимулювання інноваційних процесів, застарілими методами управління інтелектуальним капіталом, які не в повній мірі відповідають вимогам сьогодення. Незважаючи на недоліки, можна зробити висновки, що вітчизняні підприємства зацікавлені в розвитку інтелектуального капіталу та ладні його розвивати. Прикладом є ТОВ «КМД «КАМБІО» — довгостроковий і відповідальний партнер, який цінує і поважає своїх співробітників, працівників підрядних організацій, клієнтів і партнерів, несе соціальну відповідальність перед суспільством і державою, застосовує кращі світові практики ведення бізнесу. Було використано витратну модель для оцінки ІК, яка дозволила оцінити як окремі складові, так і весь інтелектуальний капітал підприємства. А також запропоновано впровадити нову автоматизовану систему, завдяки якій збільшується частка інтелектуально-технічного капіталу та доля прибутку підприємства.

4. Таким чином, першим заходом щодо збільшення долі капіталу відносин було запропоновано провести ребрендинг торгових марок. Даний захід дозволив збільшити долю капіталу відносин на 1382,87 тис. грн., що дозволить в подальшому структурувати у клієнта чітке розуміння приналежності безлічі торгових марок до одного підприємства. Даний захід дозволить ТОВ «КМД «Камбіо» завжди бути впізнаваним серед потенційних клієнтів. Та дозволить клієнту чітко орієнтуватись до якого саме підприємства відноситься даний вид продукції та в подальшому збільшити обсяг прибутку підприємства. За умов реалізації заходу прибуток склав 22526,52, що на 5749,12 тис. грн. більше ніж у 2020 році.

Другим заходом, щодо збільшення обсягу прибутку підприємства завдяки інтелектуальному капіталу стало удосконалення інтелектуально-технологічного капіталу ТОВ «КМД «Камбіо». Задля збільшення долі інтелектуально-технологічного капіталу було впроваджено ERP-систему, витрати на яку становили 3040 тис. грн., а період окупності склав 2 роки. Завдяки впровадженню автоматизованої системи збільшилась доля інтелектуально-технологічного капіталу. Вартість технологічного капіталу за умов реалізації заходу становить 3241,3 тис. грн., що на 419,8 тис. грн. більше аніж до реалізації заходу. Впровадження ERP-системи здатно скоротити ряд професій та повністю автоматизувати (спростити), організацію підприємницької діяльності.

5. Саме тому, чим більше ми інвестуємо в розвиток інтелектуального капіталу, тим краще віддача та прямий вплив на показники. Саме за розвитком інтелектуального капіталу стоїть майбутнє вітчизняних підприємств та організацій в цілому. Людина та її інтелект є рушійною силою у здобутті нових економічних результатів.